

MOONSHOT-ПІДХІД ДО СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Ситайло Уляна Василівна

доктор філософії,

асистент кафедри економіки підприємства,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

В умовах глобальної економічної турбулентності, що супроводжується фундаментальними соціальними, екологічними та політичними змінами, підприємства стикаються з необхідністю переосмислення усталених стратегічних парадигм. Традиційні моделі стратегічного управління, зосереджені на операційній ефективності та короткострокових результатах, все частіше демонструють свою обмеженість у контексті сучасних викликів. Так, зокрема, фінська транснаціональна компанія Nokia, зосередившись на операційній ефективності, втратила лідерство на ринку смартфонів через неспроможність передбачити революційні зміни в технологіях. Відтак, у цьому контексті особливої актуальності набуває концепція moonshot – інноваційний підхід до створення радикальних змін через високоризикові інвестиції у проривні технології та бізнес-моделі.

Концепція moonshot, первинно застосована в контексті космічної програми США, згодом трансформувалась в комплексний підхід до бізнес-стратегії. Сучасна інтерпретація цієї концепції найбільш системно сформульована Еріком «Астро» Теллером, директором компанії X (раніше відомої як Google X) [1]. Його підхід характеризується поєднанням трьох фундаментальних елементів:

1. Наявність глобальної проблеми з потенційним впливом на мільйони людей.
2. Пропозиція радикального рішення з ознаками потенційної нереалістичності.
3. Існування технологічного прориву, що уможливорює реалізацію рішення в середньостроковій перспективі (5–10 років).

На відміну від концепції «блакитного океану», яка фокусується на пошуку нових ринкових ніш, moonshot-підхід орієнтований на фундаментальну трансформацію існуючих галузей через технологічні інновації.

Реалізація moonshot-стратегій у сучасному бізнес-середовищі відбувається через комплексну інтеграцію різних управлінських підходів. Процесний підхід забезпечує реалізацію складних довготермінових ініціатив, тоді як проєктний менеджмент створює основу для управління

високоризиковими інноваційними проектами. Продуктове управління фокусується на створенні проривних технологій, а управління змінами забезпечує необхідну трансформацію організаційних структур та процесів.

Успішна реалізація moonshot-стратегій вимагає від організацій створення відповідної інфраструктури, що включає спеціалізовані дослідницькі підрозділи, системи управління ризиками та механізми фінансування довготермінових проектів. Важливим аспектом є формування корпоративної культури, що підтримує інновації та толерантна до невдач, які неминуче супроводжують розробку проривних технологій.

Практичний досвід реалізації moonshot-стратегій демонструє їх потужний трансформаційний потенціал. Показовими прикладами є діяльність компанії X у сфері розробки автономних транспортних засобів і квантових обчислень, а також революційні досягнення Amazon Web Services у створенні нової парадигми цифрової інфраструктури. Ці кейси ілюструють здатність moonshot-підходів сприяти фундаментальним змінам у галузевих структурах і бізнес-моделях.

Водночас, попри значний потенціал, імплементація moonshot-підходу невід'ємно пов'язана зі значними ризиками, серед яких:

- фінансові ризики, що полягають у необхідності значних початкових інвестицій та невизначеності термінів окупності;
- технологічні бар'єри, пов'язані з обмеженнями існуючих технологій та складністю масштабування інновацій;
- регуляторні обмеження, які виникають через неадаптованість законодавчої бази та відсутність стандартів для нових технологій;
- соціальні аспекти, що охоплюють етичні дилеми впровадження нових технологій та необхідність забезпечення їх суспільної прийнятності.

Однак, сучасні тенденції глобального розвитку свідчать, що роль moonshot-стратегій у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств лише зростатиме. Згідно з дослідженням Bloomberg [2], у 2023 році глобальні інвестиції у відновлювальні джерела енергії склали близько 500 мільярдів доларів, що свідчить про високий інтерес до інновацій у цих сферах. У перспективі, організації, що активно інвестують у ці стратегії, стають лідерами трансформацій, здатними до швидкого реагування на глобальні виклики.

На основі аналізу глобальних трендів прогнозуються пріоритетні напрями розвитку moonshot-ініціатив у найближчі десятиліття. У технологічній сфері очікуються прориви у квантових обчисленнях, штучному інтелекті, термоядерному синтезі, відновлюваній енергетиці, персоналізованій медицині та космічних технологіях. В організаційному аспекті – розвиток гібридних форм організації інноваційної діяльності,

впровадження нових моделей фінансування досліджень та формування глобальних інноваційних екосистем.

Таким чином, реалізація moonshot-стратегій стає критичним фактором довгострокової конкурентоспроможності та сталого розвитку організацій в умовах прискорення технологічних змін і загострення глобальних викликів. Їх успішне впровадження вимагає комплексного підходу до побудови ефективної управлінської інфраструктури, розвитку організаційних компетенцій та створення належних механізмів управління ризиками

Список використаних джерел:

1. Teller A. How Moonshots Can Change the World. *TED Conference*. 2016. URL: https://www.ted.com/talks/astro_teller_the_unexpected_benefit_of_celebrating_failure
2. Navigating change. 2023 Impact Report. *Bloomberg*. URL: <https://www.bloomberg.com/company/values/sustainability/#impact-report>